

TELEGRAPUL ROMANU

Nr. 12. ANULU XVII.

Telegraful este de done ori pe săptămâna: joi și Duminică. — Prenumeratul se face în Sabiu la expediția foieșii pe afara la c. r. poste, cu banigă prin scrisori francate, adresate către expediția. Pretul prenumeratului pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. eur pe o jumătate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte partii ale Transilvaniei și pen-

tru provinciale din Monarhia pe anu 8 fl. era pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru prime și tineri străini pe anu 12 fl. anu. 6 fl. v. a. la comunitatea înzisă se platește pentru între 1/2 ora cu 7. cr. circul, pentru a două ora cu 5 1/2. cr. și pentru a treia repetare cu 3 1/2. cr. v. a.

Sabiu, în 9/21 Februarie 1869.

Prea Cinstitoru Parinti Protopopi, Cinstitoru Parinti Administratori, și Cinstita Preotime din Arhidiecesa nostra transilvana!

Consistoriul Arhidiecesanu astă de lipsă a aduce la cunoștința Clerului și Poporului nostru credinciosu dōue legi dietali, și anume, un'a despre procesele divorțiali de casatorii măstecate, și alt'a despre reciprocitatea a confesiunilor creștine recepte prin lege. Cuprinsulu amintitelor legi este următorul:

A. Articululu de lege alu 48, din anulu 1868, despre procesele divorțiali de casatorii măstecate.

§. 1. Procesele divorțiali de casatorii măstecate, incătu aceleia tracteză despre validitatea legăturii matrimoniali și despre despartirea temporale său totale, trebuie sa se începe la judecatoriu competența a partii acuse, și după ce sentința pronunciata asupra părții acuse s'a ridicat la valoare de dreptu, procesulu trebuie sa se transpună din deregatoriu celu multu in terminu de 30 dile la judecatoriu competența a părții acușătoare, care aduce sentinția asupra părții acușătoare. Pentru fie-care parte este obligătoare cu valoare de dreptu numai sentința judecatoriei sele competente adusa pe temeiul principiilor propriei religiuni a respectivei părți.

§. 2. In afaceri matrimoniali, in intrebarea de validitate a legăturii casatoriei, in privința romano — și greco-catoliciloru, și greco-orientaliloru, precum și in privința credinciosiloru celor dōue biserici evanghelice din Ardeiu și in privința unitariloru, suntu judecatorii competente scaunele de judecatorii bisericesci ce există in prezentu, ieră in privința credinciosiloru celor dōue biserici evanghelice din Ungari' a respectivele scaune judecatoresci civile.

§. 3. Cu execuțarea acestei legi se impună nescu ministri de cultu și învățămentu.

B. Articululu de lege alu 53 din anulu 1868, despre reciprocitatea confesiunilor creștine recepte prin lege.

§. 1. Pre lângă implinirea condițiunilor si formalitătilor, statute prin lege, sta in voi'a fizică de a trece in sinul altel confesiuni și respective altel religiuni.

§. 2. Acelui este iertatu a trece, a cărui etate a implinitu dejă anulu alu 18-lea.

§. 3. Celu ce doresce a trece, fie elu membrulori ori-cărei biserici, trebuie sa-si descopere intenționea sea acătu inaintea parochului seu propriu și in fîntă de fatia a doi martori alesi de elu.

Si după ce dela intăia dechiarare au trecutu 14 dile si inainte de a se fi implinitu celu multu 30 dile, doritorul de a trece, in presintă acelora-si martori, său a altoru doi alesi de elu, dechiară ierăsi inaintea parochului seu, ca remâne si mai departe pre lângă intenționea sea de a trece.

§. 4. Despre dechiaratiunea facuta, statu in terminul intăiu cătu si in alu doiles, doritorul de a trece cere dela parochulu, inaintea cărui a descoperit intenționea sea de trecere, de amenda orile căte unu deosebitu atestatu liberu de timbru.

§. 5. Dece parochulu, in ori-care casu, din ori-ce cauza nu aru estradă atestatu cerutu, martorii, ce aru fostu de fatia, dau despre dechiaratiune facute in ambe terminele căte unu atestatu deosebitu liberu de timbru.

§. 6. Atestatele astfelui castigate, aretându-le celu ce vrea sa trăca parochului confesiunei la care vrea sa trăca, prin aceea biserică respectiva e deplină indreptatila de a-lu primi in sinululu seu.

§. 7. Acelu parochu, caruia celu trecutu si-a aratatu atestatele sale, adeca la carele s'a severisit trecerea, e datoru a incunoscintia despre acătu pre preotulu parochiei de care celu trecutu s'a tienutu mai inainte.

§. 8. Tote faptele de după trecere ale celui ce a trecutu, suntu de a se judecă după invetiaturile acelei biserici, in care a trecutu, și principiele bisericei din care a esit u-nu deobligă intru nimicu.

§. 9. La casatorile măstecate provenite din cununia individualor de diferite confesiuni creștinesci, trebuie sa se provoce pentru mijlocirea celor trei vestiri parochii ambelor părți.

Déca preotulu ore-cărei părți aru negă acătu, pre langa atestatulu liberu de timbru a doi martori, despre aceea ca parochulu a fostu provocat a face vestirea, e de ajunsu și vestirea facuta de parochulu unei părți.

§. 10. Déca s'a facutu vestirea de trei-ori, insa parochulu unei părți aru refusă de a estrada scrisore dimisionale: insatisindu-se la elu doi martori din partea celor ce vrău a se casatori, ceru estradarea scrisorei dimisionale și, in casu de a se refusă aceea, unulu dintre martori indreptă catra preotu intrebarea, ca in contră intenționat cununii insinuatu s'a vre-o pedecea său nu? Despre responsulu datu său refusatu din partea parochului la intrebarea acătu, martorii dau atestatu fara timbru, carele suplinesc cu deseversire scrisore dimisionale.

Pentru învinuirea eventuale a pedepei insinuate, parochulu, pre lângă pedepsa disciplinara ce i se potă dicta din partea potestatii bisericesci, este de a se pedepsa cu o amendă (pedepsa de bani) ce se potă urca pana la 500 fl. si cu prinsore, carea se potă estinde pana la o jumătate de anu.

§. 11. Casatorile măstecate se potu incheia validu inaintea parochului ori-cărei părți.

§. 12. Dintre copii nascuti din casatorii măstecate, fiii urmăza religiunea tatălui, eara fiecle a mamei loru.

Ori-ce contractu, reversu, său dispozitione in contră legei e fara valoare si de aci inainte si in nici unu casu nu potă avea putere de dreptu.

§. 13. Crescerea confesionala a copilor nu se potă schimbă nici prin mōrtea ori-carui dintre parinti, nici prin despartirea legală a casatoriei.

§. 14. Déca vre-unulu dintre parinti trece la alta religiune, decât ceea de carea s'a tienutu mai inainte, copiii, carii nu au implinitu inca 7 ani, urmăza trecerea după sexulu loru.

§. 15. Copii nascuti inainte de casatoria, cari insa prin cununia au devenit legiuiri, in privința crescerei confesionali stau sub aceeași norma cu copii legiuiri; in casu contrariu ei urmăza religiunea mamei loru.

§. 16. Copii nascuti afara de casatoria si prin urmare nelegiuiri, déca suntu recunoscuti de tatii loru, cadu asemenea sub aceeași norma cu copii legiuiri; in casu contrariu ei urmăza religiunea mamei loru.

§. 17. In privința crescerei confesionali a copilor, carii s'a nascutu său se voru nasce din casatorii măstecate, incheiate inainte de intrarea in viață a acătu legi, determinația acelei legi ramâne in valoare, care a fostu in putere in timpul incheierii unei asemenea casatorii.

§. 18. Copii aflatii si preste totu aceia a caror mama nu se scie urmăza religiunea acelui ce l'a primitu. Déca se da in institutulu pentru copii aflatii si institutulu este alu vreunei confesiuni, se crește in confesionea aceea. Déca nici unulu din casurile amintite in §. acesta nu vine inainte copii aflatii se cresc in aceea confesione, carea este in majoritate in loculu aflarei.

§. 19. Membrii nici unei confesiuni nu se potu indeatoră, că sa tienă ritulu si serbatorile celor de alta confesiune, său că in dilele acestea sa se retiena dela ori-ce lucru.

In dumineci inşa tote lucrurile publice, si cari nu suntu neincungurabilu necesarie, suntu de a se suspende. Asemenea, in serbatorile ori-carei confesiuni, in apropierea bisericii si la ocazia mergelei la biserica, prin locurile si utilite prin cari se intembla acea merge, este de a se delatura totu ce aru potă conturbă ritulu bisericescu.

§. 20. Credinciosii, tititori de ori-care confesiune, cari nu formăza parochia deosebita, suntu detorii a se incorporă in aceea parochia de sine statătoare de confesiunea loru, carea este mai aproape de ei, si se astă in intrul teritoriului statului magiaru.

§. 21. La oste si in institutele publice ale statului (d. e. in institutele de crescere militare, in institutele pentru orbi, in cele pentru copii aflatii s. a.) asemenea in spitalele civile si militare, membrii ori-carei confesiuni sunt de a se imparti de invetiatura religioasa si de tote servitiile spirituale prin preotii bisericesci loru proprii.

§. 22. In ingropatori (cimiterii) membrii difertelor confesiuni se potu ingropă la oalata si fără impedecare.

§. 23. In comunităile si orașele locuite de credinciosi de diferite confesiuni, cararo din cass'a domesticiali s'a datu ajutoriu pentru scopuri bisericesci, său spre folosulu ore-cărei scole confesiunali, din ajutoriulu acesta tote confesiunile aflatore acolo sunt de a se impartesti in proporcione drăpta.

§. 24. Formarea de comunităti noue bisericesci si transformarea filiilor in matere, său a acestor a in filie, se tiene exclusiv de drepturile confesiunilor.

Sabiu, din siedintă consistoriale, tienuta in 16 Ianuarie 1869.

De totu binele voitoriu
(L. S.) Archiepiscopu si Metropolitu Andreiu m. p.

Sabiu, in 8 Februarie.

Conferintia naționale, despre care amintisem, mai inainte după diuariulu „Albin'a“, conchiamata prin dlu Antoniu Mocioni, s'a tienutu in Temisiora in 26 Ianuarie (7 Faură) 1869. La acesta convenire naționale s'a adunat mai din tote părțile Banatului si ale Ungariei unu-numeru de inteligenți români forte insemnatu. Ma ce e mai multu, si conlocutorii serbi inca-si dara concursulu loru sub conducerea renumitului loru anteluptatoriu Dr. Svetozaru Măleticiu, că reprezentante alu comitetului loru naționalu din Neoplanta. Insemnatatea, ce s'a atribuitu acestei adunări si programului ei, se potă vedea din numerulu celu mare al celor conveniti. Conferintia preliminară s'a tienutu Duminica dimineața la 9 ore in casele familiei de Mocioni, la care ocazie se atinsera pre scurtu obiectele sau cestiunile de pertracatu, si se staveri ordine in carea aveaua fi propuse si desbatute, apoi se impartisau si unele role principale, ca adeca conducătoriulu conferintii, pentru de a scuti pre acătu si macaru numai de umbra de o influențare unilaterală se nu fie convocatoriul conferintii; ieră din respectu către numerosii frați serbi, ce-si insinuasera presintia, sa se numește si unu notariu serbu.

La 11 ore sală spatiosa a redutului cetățescu era desu indesat, asiā incătu unii puneau numerulu celor adunati preste 500 de persoane. Cându intrara Dnii Mocionesci: Antoniu Georgiu, Aleandru, Zenone, Eugeniu si Victoru cu

Resolutiunea IV.

Se statoresce urmatoreea programa pentru partidă politica naționale de sine statutoria:

1. Solidaritatea cu națiunile patriei de asemenea interesu.

2. În caușa naționalităților tineretă la proiectul de lege alu deputatilor români și serbi dela dietă trecută.

3. În caușa Transilvaniei tineretă la cunoscutul proiect de resolutione alu deputatilor români.

4. Fiindu ca după esperiintele de pâna acum n'a putut a nu fi observata unu felu de nesu internu intre art. de lege alu XII din 1867 și intre negatiunea egalitatei de dreptu pentru națiunile nemagiere: din caușa acăstă este detorintă partidei naționale, a privi acestu articulu de lege și din acestu punctu de vedere și a-lu combate cu tote mijloacele legale.

5. Sprinirea programului naționale alu croaților în privintă autonomei ticerilor.

6. Regularea municipioru pre basea cea mai lata a democrației și autonomiei.

7. Adoptarea principelor liberalismului și democrației în toate sferele organismului vietiei publice.

(Primită în privintă punctelor 1, 2, 6 și 7, cu unanimitate, în privintă punctelor 3, 4, 5, cu o majoritate aproape de unanimitate.)

Resolutiunea V.

Insinuatiiile ce se facu naționalistilor români din diferite părți contrarie, că și cum caușa loru naționale în miscările și luptele intru interesulu acelei, aru cuprinde atacuri contra tronului, patriei și constituției, — ca unele ce stau în contradicție cu caracterulu, cu totu trecutulu și presintele națunei române, și asiada ca neintermitante, că calumnie tendențiose, intru interesulu patriei se ieu la cunoștința cu cea mai viață parere de reu, fiindu ele calificate dea ingreua și pericolă desvoltarea și fericirea patriei comune; iera intru interesulu adeverului se respingu cu tota resolutiunea. (Primită cu unanimitate.)

Resolutiunea VI.

In luptă pentru naționalitate, românii din Ungaria și din Banatul satia cu alegerile și cu dietă voru urmă politică de activitate.

(Primită cu unanimitate.)

Resolutiunea VII.

Candidatii și respective deputatii naționale au a se oblegă cu parola de onore, cumca se voru tiené de partidă naționale, și de program' ei.

(Primită cu voturi aprope unanime.)

Resolutiunea VIII.

Nici unu deputatu naționale nu pote primi vr'nu osficiu de statu.

(Primită cu unanimitate.)

Resolutiunea IX.

Pentru privighiare asupră alegerilor și conducerea și sprinirea loru în toate, intru interesulu partidei naționale, se va insinua.

(Primită cu unanimitate.)

FOIȘIORA.

Destinatia și problem'a omului în generalu și a invetiatorului în specialu!

(din punct de vedere al religiunii)

Motto:

Fratilor! numai un'a sa ajungem, cele dinapoi uitându-le și la cele dinainte intindindu-ne, în semn sa alegăm, la resplăirea eliamărei celei de susu a lui Ddieu intru Christosu Iisusu. Filip. III. 14.

Déca vomu aruncă o privire preste tota creaținea, vomu vedea ca nimic'a din ce s'a facut nu s'a facut săra destinu, săra unu scopu finalu, la care este supusa. Sorele, lun'a și toate planele și urmăza cursulu loru firescu dupa legile naturei, ce le-a otarit creatoriul Ddieu; că sa servescă scopului pentru care suntu facute. Asemenea elementele și toate corporile organice și neorganice urmăza necessitatii absolute, la care suntu supuse, astfelu și animalele, conduse de instinctul, care e nascutu in natur'a loru, nu calca voi'a creatoriului, ci mergu cu cea mai mare securitate către destinatia loru.

Déca pentru toate aceste'a s'a ingrițu Ddieu atât'a, trebuie sa presupunem, ca de ore-ce Ddieu a pusă acestoru creatuni simple hotarulu cursului loru firescu, cu atât'a mai multu se vă si ingrițu pentru omu, pentru fiintă aceea, pre care o a facut partasă insusiriloru sele, indiestrându-o

cu ratiune, și i vă fi pusu met'a la care sa alerge, scopulu către care trebuie sa nisuișen, care e destinatia vietiei sele cei pamentesci vremelnice, ce condiționează viel'a cea ceresca vecinica. Pre omu insa nu-lu conduce către destinatia această nici unu instinctu, nici o volnicia firésca, elu nu sta sub legea necesitatii, ci sub cee'a a libertăției interne. Elu se otarește pre sine insusi, și croește legile și-si prepară mijloacele, care sa-lu conduca spre a ajunge la destinatia sea cee'a sublima. Dela elu aterna că sa-si ajunga scopulu seu finalu deplinu său numai in parte, său sa se abata cu totulu dela acestă. Cunoșintia de sine și cunoșintia eliamărei sele trebuie sa-i sia chiară inaintea ochiloru; sa se lupte neincetatu, sa cerce și sa petrunda spiritualmente toate, că sa alle tientă, destinulu, sa afle calea și mijloacele prin care sa se păta aventă către densulu. Cunoșintia destinatiei sele trebuie sa-i sia omului indemnul și regulă vietiei sele cei morali. Pentru aceea și dice inteleptulu Sirachu VII. 38. „Intru toate lucrurile tale aduti aminte de cele mai de pre urma ale tale și in veci nu vei gresi“.

Pentru aceea a fostu inca din vechime indemnul celu mai puternicu, care a stimulat pre toti invetiatii lumiei și adeveratii invetatori ai genului omenscă, cunoșintia destinatiei omului, care pre toate căile și cu toate mijloacele se incercau a o perscrută. Multi dintre acesti'a, mergându in perscrutările loru pre deosebite căi ale ratiunei esira la deosebite rezultate, pre care le tiene și le cugetă

1. Unu comitetu centrală in Temisiéra de celu pucinu 15, celu multu 25 membri din locu și de prin părli; — iera prin medilocirea acestu'a se voru insinua.

2. Comitate naționali particulare in toate comitatele, unde nu esista inca; — mai departe prin staruinti'a acestor'a se voru insinua.

3. Comitele cercuali prin toate cercurile și comunele, cari comitele voru stă intre sine in atinge, in legatura și in conlucrare cu comitele comitatense și respective cu comitetul centrală.

4. Comitatele cercuali voru ave nemidiloci'ta ingrigire; ele voru lucră și de a dreptulu și prin comitele comunali; ele voru conduce la inscriere și votare pre alegatori, și totu ele voru mediloci adunare pentru a pune candidatul și a-i luă acestui'a parola naționale, precum și pentru veri care alta trebuintă.

Cându unu cereu n'ară ave caudatul naționale său nu s'ar potă intrunii pentru pñnerea unui atare, elu, respective partit'a naționale de acolo, va face apela la comitetul, comitatense, resp. centrale, și acestă va intreni cu suatul său și cu conlucrarea sea.

5. Comitele suntu impotente a incheia compromise cu alte partite politice — intru interesulu alegiloru naționale; comitele cercuali insa pñrurea numai cu scirea și pre lângă suatul comitetului superior.

Primită cu unanimitate.)

Revista diuaristica.

Politica dllei, dela care ascăpta toti o decisiune finale in turburarea iu care se afla mai toate statele Europei, se invertescă mai cu séma intre Prussi'a și Franci'a, cari prin diplomi'a loru va se decida destinele Europei in viitorul celu mai deaprope, firesce și prin concursulu eventualu a celor latte state, cari toate suntu supuse fortunei schimbărișe.

Jurnalul din Parisu „Siéde“ are una intlesu forte dubiu cându vorbesce despre Prusi'a. Elu ne da sa intielegemai multu ca foile oficiale, ca in contr'a Prusiei se ridică ceva din partea francesa. Căci e de insemnatu, ca acestu jurnal tocmai asiada se intrebuitaaza din partea regimului francesu pentru publicațiuni populare și de intențiuni dubiose, că „gazet'a nationale“ din partea lui Bismark, și ce e mai multu vrajitoria jocă in Franci'a cu multu mai mare rol precum dicu jurnalele germane ca in Prusi'a și in Germania. Primavara e aicea și ea va fi, precum se vorbesce, tempulu de activitate pentru Franci'a. Alegerile insa, care stau inainte, va trebui se aiba și ele oresicare inriurintia spre consolidarea imperiului napoleonidu.

Ce privese cele-lalte evenimente ale politicei dlei, putemu dice cu privire la Greci'a, ca prin intrenirea celor-lalte puteri, conflictul greco-

a fi destinatia omenescă, a cărei ajungere si-o puneau de problemă, pentru de a o resolvă singuri și a face și pre alii că sa o resolvă sub totu de cursulu vietiei. Asiada diceau unii, ca destinatia vietiei omenescă e virtutea și felicitudinea, — adeverulu, frumosulu și bunulu — umanitatea; altii ierăsi, ca aru si cultur'a preste totu și desvoltarea tuturor facultătilor și puterilor omului, și altii apoi combinau principiul acestă formalu alu destinatiei cu celu materialu alu altor filosofi și diceau: ca destinul omului este desvoltarea facultătilor lui in servitulu adeverului, frumosului și a-lu bunului.

Noi insa din punct de vedere ala creștinismului, nu avemu lipsa de a caută destinatia noastră in perscrutări rationale. Neresturnabile pentru toate văcurile suntu revelatiunile Mantuitorului nostru Christosu. Elu ne arata cu cea mai mare charitate destinatia noastră, ne arata problem'a său chiamarea noastră pre pamentu, că sa ajungem pre o cale sigură săra de a rataci prin obscuritatele mintiei omenescă către destinul nostru celu mai inaltu, care intru adeveru in vieti'a acestă nu-lu vomu putea astă, căci elu e fericirea eterna, pentru care trebuie sa se preparede omulu in lumea acăstă implinindu-si chiamarea sea cu tota acuratetă și prin aceea sa se facă vrednici de fericirea cea ceresca eterna. Insa adeverata fericire, odihna neturburata și desfătare neamarita in vieti'a acestă nu trebuie sa cautămn. Totusi adeverat'a fericire și ia incepul său aici, cându adeca

turcescu se poate privi că delaturat. Conferintia din Paris va tinea în dilele acestea cea mai din urma siedintia, pentru de a lăua declaratiunea de placidare a Greciei la protocolu. Ministerul francez de externe lucra acum la întotolarea și asediarea acelorui diplomatic despre neintelegerea între Grecia și Turcia și despre conferintia tenuță în cauza acestei. Acestea acte se voru împărți deputatilor că adaușu la „cartea galbina“.

Despre deslegarea conflictului acestui, dice „M-m. Diplom.“ urmatorele:

Contele Valevski aduce inviore, insă nu respunsul regimului grecesc la declaratiunea conferintei. A fost de însemnat, ca conferintă sa fie înscintiată cătă mai curându despre primirea, ce o va află declaratiunea să la cabinetul grecesc, și pentru acăstă a și trimesu cabinetul francez pre contele Valevski, a aduce documentul în Athenă și dea acceptă acolo terminulu, care i s-a fostu pus Grecei pentru formularea respunsului seu. Dece după decurgerea acestui termen, nu si respunsu regimului grecesc, contele Valevski, după demandatiunea data lui, numai decâtă s'ară si intorsu la Parisu, și tacerea regimului grecesc s'ară si privită din partea conferintei ca o recu-satiune său neinvoire. Acum, după ce plenipoten-ti-ii suntu siguri de inviore Grecei, potu acceptă fără grija pâne li se va predă respunsul scrisu alu marchisului Lavalette prin Rangabe.

Aceea fără spune, că regele Georgiu s'ară si intarită în intentiunile sale pacinice mai cu séma prin o epistolă a imperatorului Rusiei. Cu totă formalitatea s'ară si declarată această în scrișoarea sea, ca Rusia legată prin subscrierea declaratiunei colective, n'ară putea dă, în casulu unui resbelu între Turcia și Grecia, acestei nici unu ajutoriu, și ară si necessitată a-o lasă in mână sortii, cându din cauza recu-satiunei sele s'ară escă afronturi din partea Turciei.

Si mai incolo se dice, că regele Georgiu în convorbirile sele cu politicii tierei, cari au înflin-tia mai multă, li-ară si aratatu trebuintă, de a face din necesitate o virtute, și mai bine a sub-scrie pretensiunea conferintei, decâtă sa le dicte-die Turcia loru legi. Si mai departe sa-i si facutu a intielege, că elu e gală mai bine a abdice, decâtă a subscrise mai tardiu cu Pórtă o pace umilitore. Această prejudecare sanalosă și dréptă a positiunei Grecei caută sa dispuna pre adeveratii patrioti, a formă unu ministeriu, care sa se arete aplicatu ideilor de impacare.

Din Belgradu se scrie, ca diuariulu oficiosos „Unitatea“ ară si datu asiă numitilor „nationali“ ai lui „Novi Pozor“ din Vienă o lectiune drastica. Această partida croatică nu poate vedea cu ochi boni relatiunile cele bune, ce suntu între Pestă și Belgradu. „Pozor“ face de repetate ori regimulu atentu, se lucre pentru salvarea intereselor națiunale, insă nu se încrede prea multu magiarilor. La ace-

ste dicu cei dela „Unitate“, ca „Pozor“ nu are alta intenție, decâtă a desbină Serbia de Ungaria. Si ce interese, continuă, aru cresce Serbia din o poziune contrară Ungariei? Ungaria e statul celu mai mare învecinat, pentru aceea trebuie să traigu cu elu in armonia; Ungaria e mai departe unu factoru indreptatul la deslegarea cestiu-ni orientale, pentru aceea firea locului ne in-demna de a trai cu ea in relații amicale. Afara de acăstă Ungaria ne-a facutu numai mai înainte ser-vitii însemnate. Deci n'avemu cauza a stă satia cu Ungaria pre picioru Brătianescu. Dara Faiseurii dela „Novi Pozor“ au cu totulu alti calculi. El nu urmează nici inspiratiuni austriace nici croate nici preste totu sudu-slavice. Loru le trebuie, că pânea de lote dilele massima „divide et impera“, vrindu pentru de a putea jucă rol'a cea vechia a disolvă prin anuncieri inimice cu totulu sudu ostulu. Asiă dicu cei dela „Unitate“. Noi insă credem ca „Novi Pozor“ va avea și alte motive, pentru de a face pre serbi precauti si de a nu intenționă chiaru discordia malitiösă intre consangenii sei. —

La confiniile montenegrine nu s'a intemplatu nimică, ce aru putea desceptă ingrigiri serioze.

Primirea ce o avu principale Nicola in Petropole a desceptatul ingrijiri la Pórtă. Mai cu séma juramentulu principelui, ca va manua sabia, ce i s'a donat de societatea filoslavică la lucrulu celu greu, cei ascépta, a facutu o impresiune neplacuta asupra Pasiloru turcesci. Principale insă nu e resbelnicu ca Danilo. I., și asiă se poate, ca e mai multu omulu vorbii de cătu alu sabii. Dealtmintreana Montenegr neavendu nici portu la mare nici agri fructiferi va avea nolens volens a deslegă o cestiu-ni montenegrina.

In Rusiucu intrebuintă Osman posă me-suri energice pentru de a linisci populațiu-nea. De o parte vrea se meresca autonomia comunala, de alta sa radice comerciulu prin drumuri bune. In ambe directiunile prepara proiecte si are de cugetu, după cum se spune a delatură si unele feluri de contributiuni. In lote părțile protegiaza partid'a bulgara contra Grecilor, si astfelu si castiga sim-pathie bulgarilor. Pre calea această mai multu va profită, decâtă prin rigorea antecesorilor cari nu cunoșteau buna vointă.

Telegrame.

Parisu, 15 Februarie. Contele Valevski a ajunsu astazi la 11 ore in Marsiele. „Journal officiel“ dice ca pre măne să se ascépta in Parisu.

„France“ ne spune ca conferintă va conveni Joi său Vineri, pentru de a se informă despre respunsu Greciei.

Bucuresci, 15 Februarie. Lavalette respinge rugarea României pentru delaturarea jurisdictiunei consulari. In România mica domnesce neindestulire.

Constantinopol, 15 Februarie.

Siahulu din Persia amenintă Turcia cu o expedi-tiune militară. Pórtă se pregătesce de a-lu im-pedecă.

Moscaru, 14 Februarie. Principale Nicola se ascépta in 20 a 1. c. in Cetinje. Unu comandante rusescu va veni cu ele.

Parisu, 16 Februarie. „Journal officiel“ dice, ca jurnalele aru vorbi despre o nota circulară ru-sescă in cauza Grecei. Agentii Russiei din strainatate n'au primit astfelu de impartasiri.

Madridu, 15 Februarie. „Correspondenza“ publica, ca aru si venit ordinatiune, pentru de-a inarmă fără intardiere unu coru de 6000 siori in espedițiune din Cuba.

Madridu, 15 Februarie. „Imparcial“ înscin-tiaza: In Valladolidu s'a publicat eri delaturarea conscriptiunei militare, si in Malagă libertatea cul-tului, delaturarea pedepsei capitale si aplicarea prin-cipiului acestui asupra celoru condamnati pentru atentatulu diu Burgos.

Madridu, 16 Februarie. „Corresponden-ti“ scrie: Cercurile parlamentare voiesc a in-credintă lui Serrano, Primu si Topete, formarea unui cabinet nou. Ministrii va se fie Rivero, Ulloa, Cantero, Sivela si Martosu. Rios-Rosas va fi alesu de presedintele Cortesului. — Aceasta fără înscintiaza, ca Anglia aru si primitu in principiu candidatura lui Don Fernando cu aceea condiție, ca elu se abdica de ori ce pretensiune ereditare la tronulu Portugaliei.

London, 16 Februarie. Parlamentulu se deschise la 2 ore după amidi prin o comisiune regale. Cuventul de tronu asigurăza, ca regimul a intrebuită totu mijlocile pentru de a putea sustine pacea europenă, mai cu séma pen-tru de a complană diserintele in orientu intre Gre-cia și Turcia. A facutu negotiatiuni cu statele unite americane, pentru deslegarea unor cestiu-ni, cari atingu nemijlocită interesele si relații internaționale a ambelor state, si speră in fine ca populațiu-nea va manifestă energia destulă de a su-primă si turburările de pace, ce s'au ivit in Neuseland.

Pestă, 18 Februarie. Foiu oficiala pu-blica denumirea bar. Eder in postul de legatu estraordinariu in Grecia.

Zulauf, consilieru de legație fu denumitul de consulu generalu in Bucuresci. Testă s'a pen-sionatu.

Pertractarea procesuale contra lui Cerageorgie-viciu s'a finit. Toti trei acuzații se pusa pre basă a indiceloru, in starea de acuzație pen-tru participarea la crimă de omor.

Romania.

De orece s'a vorbitu in numerii trecuti despre politică, care domnesc in administratiunea tierei, mai cu séma insă in cercurile legislative ale mini-steriului si ale camerei, tienemu cu ocazia ace-

implinim preceptele Mantuitorului cu lote scum-petatea si nu perdemu nici odata dinaintea ochiloru destinulu nostru, atunci potem sa ajungem la o stare in care sa stapanescu odihnă si desfășarea susfătesca, care trebuie insă sa-si afle nutrimentulu seu curatū numai in sine, in spiritulu său, in cõsciintia sea, caci despre această dice si Apost. Pavelu:

„Laudă său fericirea nostra această este, mar-turiu-a cõsciintii nostre, ca intru dreptate si intru curatia cea Ddeasea, nu intru intelepciunea tru-peasca, ci intru darulu lui Ddieu omu petrecutu in lumea această.“

Sa vedemo insă cum ne arata mantuitorulu Chist. destinatiunea nostra, că sa o cunoștemu din istoriul acestă siguru, dela o autoritate Ddeasea si se numai orbecămu prin labirintele ratiunei om-nesci. Deci cuvintele Lui ne suntu standardulu con-ductoriu cătra scopulu finalu, cătra vieti-a vecinica. Si mantuitorulu ne arata vieti-a cea vecinica, că sa te cunoșca pre tine unu adeveratulu Ddieu si pre cela ce l'ai trimis tu, pre Iisusu Christosu. Destinatiunea nostra este asiă dăra a cunoșce pre Ddieu si pre trimisulu seu. — Ore numai de alu cunoșce? Această nu o a pututu sa o intelege Chri-stosu, ci din cunoșintă făntiei Lui sa cunoștemu si voi'a Lui si sa o implinim caci si singuru dice in-tralocu: „Celce crede intru mine si poruncile mele va pazi, are vietia vecinica“. Deci e invede-ratul, ca a cunoșce pre Ddieu si a implin voi'a lui este destinatiunea nostra; pentru aceea se si dice.

Lui Ddieu a slugi si a si fericit este omului pre-pamentu oranduitu.

Poruncă lui Christ. insă, care trebuie sa o in-plinim pentru de a corespunde chiamării noastre si sa rezolvim problema nostra spre ajungerea sco-pului mai inaltu este: „Sa iubesci pre Ddieu mai multu decâtă pre lote, din lote inim'a ta, din totu cugetulu si din totu susfătolu teo, si pre deapro-pele teu, că pre tine insuti. Această este poruncă cea mare intru care lote legea si prorocii se cu-prindu.“ Această trebuie sa o implinăcea creștinul de voiesce că sa-si ajunga destinatiunea sea inalta, pentru de a fi fericit in vieti-a această si in vieti-a cea viitoare. Amu disu de voiesce, pentru că omulu nu e supusu necesității naturale că lote cele-lalte vieti, elu are voia libera de a se olari pre sine, de a implini legea lui Ddieu si de a fi fericit sau de a nu o implini si a fi osanditu. Omulu, de voiesce sa-si ajunga fericirea sea, sa lucreze cum se cuvine, de a lucra unei făntișe spirituale, că se-si manifesteze in lote a-facerile se-leratiunea sea. Această regula moral-rationale nu numai nu e in contradicție cu poruncă lui Christosu mai susu amintita, ci sa pote numi o concluziune dela aceea, dela care emanându, putem sa ajungem si pre calea ratiunei cătra voi'a său poruncă lui Christosu cea principală. Caci cu cătu ratiunea in a-facerile noastre exercitându-se se va dezvoltă mai taro si va capăta despre sine, despre spiritualitatea sea o cunoștință mai chiară si mai

estinsă, cu atâtă mai multu se face tota odata si conscie, ca nu sta numai singura, ci e membru alu unui corp de inteligenție, de făntie rationale, in a căroru frunte sta o făntie absolută dela care lote celelalte si-au luat făntia loru atarnătoare, sta Ddieu. Cunoscându iubirea, cu care tiene Ddieu si cuprinde lote făntiile, si cunoscându totu odata si beneficiile enorame, care conditionează, amu putea dice, existența omului, si tienu pre omeni in referința viciu-sudinaria, prin care se punu in stare de a-si implini trebuintele loru spirituale si materiale in-prumutatul, se nasce unu semtiementu de venera-tiune cătra făntia a cea mai inalta dela care sa re-varsa preste lote lumea lote darea si totu darulu de savarsit, unu semtiu de iubire de stima cătra făntiile coordinate, care ii ialesnescu vieti-a această pamentăsca.

Plinu siindu de dragoste cătra Ddieu si de-a-própele, se va stradu, ca această se o planteze si in inima semenilor sei si astfelu generalisându-se aduca imperia lui Ddieu pre pamentu in care toti va nezui cătra o perfectiune spirituală mai in-alta, cântandu-si fericirea loru intru inplinirea poruncilor lui Ddieu, ca asiă sa se facă una cu densul de savarsit precum si elu de savarsit este si precum insusi mantuitorialu dice: „Celce in-plinăce poruncile mele si ale celui-a ce m'a trimis pre mine, intru mine petrec si eu intru densul.“

(Va urmă.)

N. P.

stă de oportunitatea de a reproduce după „Terra“ următoarele principii de drept în legislație și administrație.

Despre legile civile de unde și au originea și cum erau constituite.

Pre la antea olimpiada, pre cându lumea numeră slo optulea anu după patru mii șiște sute de ani, Romulu domnea in Rom'a, căruia s'u succedato alti siiese unii dupre altii, si eră alu doue sute patru-dieci si patrulea anu alu imparatiei loru. Asă daru cetatea guvernându-se după form'a monarhien, regii dirigiști asacerile Statului și avându stapanirea după imperator, faceau oru ce voiu, și acest'a avea putere de lege in Statu, caci nici o lege scrisa nu era. Ier pre la a siédeci si optă olimpiada, pre cându Statul se guverna in re-publica și după ce au disparut regii și a venit regimul consularo, poporul român se guverna după ore care lege nedeterminata, sau ca se dicu mai bine, după datine; Nu trecuă dou-dieci de ani insa cându poporul al gându diece barbat, puindu de capetenia loru pre Appia Claudio care le-a datu legi divine, caci adunându tōte datinile și legiurile Romei risipite pre ici si pre colea, au culesu și din Aten'a nu mai putiene legi grecesci, căte se pretindă a fi ale lui Solonu și Draconu precum și acelea ce aveau de parinti pre Licorū și pre Mino și din acestea rōte au compus cărti doue-spre-dieci. Solonu și Licorū erau vecchi, caci erau cunoscuti in alu siei-dieci și cincilea anu după luna-a Troiei, pre cându presto Latini imparatia Proca Siliu. Iera Solonu a datu legi Atenenilor in a patru-dieci și siéselea olimpiada, luanđu pre a le lui Draconu, afara de cele senice. Astfelu poporul s'a servit cu aceste cărti, in totu Impul consulatului și suu republicei, precum s'a disu. Dupa aceea C̄-jus schimbându iera consulatul și republica in imperatia, și statul marindu-se, asacerile precum și judecătile avura trebuinția de legi mai noue și mai variate. Astfelui Imperatului Augustu, care a imperatit după Caju, nu numai ca a pusu pre cei mai buni dintre inventati sa faca legi, ci chiaru dintre omenii poporului, și dintre generalii ostitei, și dandu ascultare la ori-ce oru fi disu cine-va aceea se certă de către toti și deca se parea ca e bunu se adangă indată pre lângă legile de mai înainte . . . acestea iera, nu multu după Augustu venindu Adriano la imperiu și adunându-le intr'un'a, a facut că propri'a sea lucrare pre ale tuturor celor-o-lalii intocmindu-le in cinci-dieci de cărti și dându-le numirea de Digeste seu Pandecte, că unele adeca ce erau culese din mai multe; iera căte au oren-duitu imperatii in deosebi, le-a scrisu in doue-spre-dieci cărti pre cari le-a numit uoduri adeca regulamente imperatesc. Dara si astfelui intelegeroa legilor eră anevoia, avendu multa intindere și argumentari nemarginite, iera mai cu séma multe adaugeri de cele chipsuite de către imperatii ce au succedatu in mai multe renduri; care acesta multime de legi, renomitul intre imperati Justinianu, după cum se crede, reducendu-le și alegându numai cele mai trebuințiose pentru epoca de atunci, a amendat prin regulamentele cele vechi vre-o-suta siepte-dieci prin altele noue. Nu puțu in-sa aduca lucrarea lui pâna la capetu, din cauza că a fostu rapita de moarte și a lasat-o prin urmare necompleta. Iera celu din urma din toti imperatii, Leon celu inventiatu, facendu din tōte lucrările un'a singura le-a imparitit in siése-dieci de cărti și omisiendu totu ce a gasit contrario și nepracticu in trensele, pentru că sa remana in urma mai celebre decâtă tōte legiuiriile antice. Si elu a adaugat asemenea inca o suta doue-dieci de regulamente, din care cele mai multe nu mai suntu astazi in vigore.

Despre dreptate, legi și datine inde lungate.

1. Dreptatea este o voindia statornica și continua de a dā fia-cărui' ce e alu seu.
2. Legea este o ordonanța generala, o doctrina a unoru barbat intelepti, îndreptarea greselilor voluntarie și involuntarie, și unu pactu socialu.
3. A conosce cine-va legile, acest'a nu va se dica a conosce simplu disele legilor, ci si intele-sulu și puterea loru.
4. Resistintă la legi va se dica a se opune cine-va la cele rostite de lege, care apasa o lege,

este de a schimbă intilelesulu prin chiaru terminii proprii ai legei.

5. In asacerile pentru care nu se afla lege, trebuie sa se pazescă datin'a locului, care se pa-sescă si se tiene in locu de lege.

6. In interpretarea legilor trebuie sa tienem u séma și de datinile locului și de ceea ce otarese totu-déun'a in asaceri de asemenea fire.

7. Scopul tutororū legilor privesce la dreptate, pre care o profesă toti legiuitorii.

8. Trebuie sa interpretam legile cu engetul curat, și in indoielile ce amu avea despre ele, trebuie sa primim interpretarea loru cea mai fa-vorabila.

9. Nu trebuie sa stramutam legile in casu-riile unde intilelesulu loru e invederatu și sa jude-câmu séu sa otarim u după o dispositiune partiale a legei.

10. Mai intăiu de tōte trebuie sa aiba cine-va in vedere dreptatea, iera după dens'a drépt'a apli-care a legilor.

11. Cela ce aplică legile nu trebuie sa pri-văsească numai la liter'a loru, ci și la puterea intilelesului loru.

12. Legiuitorulu trebuie să aplică legile după evnintia la tōte cestinile necesare, pentru a-cea și trebuie sa aiba nu numai esperința legilor, daru și a datinilor locului, pentru ca sa judece cu tota dreptatea.

13. Atunci intrebuintăm datin'a dreptu le-gi, cându ea a fostu prima și tienuta multi ani și are astfelu taria ca o lege scrisa.

14. Domnitorulu ceea ce gasescă consa-cratu prin datina in vre o asacere, aceea trebuie să si pazescă.

15. Ori ce otarire contrarie legilor, nu va avea taria.

16. Studiul legilor devine deprinderea dreptăii.

17. Inscrisele au mai multa taria și se pre-fere celor ce nu suntu scrise.

18. Legea și datina intru acést'a numai se deosebescu, caci legea este o datina scrisa, ear datina o lege nescrisa.

19. Atunci are taria datin'a, cându nu este lege și cându acea datina e rationala.

20. Cele legiute in genere și in parte pen-tru solosulu tuturorū, trebuie sa aiba mai multa taria de cătu ceea ce se face spre contestarea legilor cu scopu reu din partea unor'a.

21. Cându se voru gafti mai multe legi con-glasuitore intr'o cestină, și se va gasi alta lege care se contradică multe legi, atunci sa se parasescă acea lege care e contraria mai mul-tor'a.

22. Preceptele dreptului suntu trei: a vie-tui bine, a nu vatema pre alto, și a da fia-cărui' ce e alu seu.

(Va urmă.)

Varietăți.

** (Invitatia de balu.) La balul, ce se va dā din partea inteligintei române in solosulu fundului scolei rom. gr. or. din Oresti'a in salu otelului „La contele Secheny“ in 20 Fe-bruaru 1869 st. nou, rugămu pre toti acei p. t. domani și domne, cari din ore ce smintă nu voru fi primiti invitationi speciai, sa binevoiesca a ne-onoră cu presentiele; in casu in-sa a nu ne pute multiamă infatisindu-se, ne esprimău cea mai caldurăsa multiamă pentru ofertele ce ni se voru tramite spre propasirea acestui fondu. Cá sa se dea acestei petreceri caracteru naționalu român, studentii români din colegiul din locu, in uniforma calusierăsa voru jucău intre alte jocuri de salonu și romanulu, româna și batut'a. Adresele au a se indreptă: On, domnu Ihe Popu, Epitropu in Orestia.

* O resti a 11/2 1868. Astazi se tienu in biserică rom. cat. de aici requeem' pentru horeddii caduti in batal'a din 10 Februaru 1849 la podul Simeriei — (Piski) — Miss'a se incepă la 10 ore dimineața, și se celebră de 3. Preoti. Dina-tea altarului eră asiediatu unu sicru imbracatu in negru, la fruntea lui eră o cruce, carea se redica prete sicru, și pre care ardea 15 lumini.

De ambe pările crucii eră căte o piramida din cete 12 puseci: pre sicru la mijloc rau 2 sabii

puse cruceis și alte insignii militari, flori, trico-lore ungurescă s. a.

Biserica era plina de ascultatori, magari și germani catolici; Români și Sasi nu amu vedințu.

Dintre Preoti tienu superiorulu de aici o predica amintindu evenimentele fatali din 1848/9: ca po-porele Transilvaniei și Ungariei nu părtă vin'a pen-tru cele atunci intemplete, ca ele au fostu solosete de instrumente din partea reactiunei s. a. de fe-lulu acest'a.

** Toti oficierii din armat'a francesă, cari s'a demissiunato de 3 ani incóce pentru reserva, suntu avisati a nu-si parasi locurile ubicatiunii loru prezente, că in urm'a referintelor nesigure din Europa, sa se păta conchiamă in tota diu'a.

** (O profetiade de temperatură.) Seicek, unu profetu renumit alu temperaturei din Prag'a, predice, in privint'a acést'a următoare: Dupa observările mele meteorologice și după in-si-intările esterne in privint'a temperaturei, va esecă incepătul primaverei in cele cinci dile din ur-ma ale lunei lui Martiu, pre lângă o temperatură moderata, cu néoa și plòia. Lun'a lui Mai se va aretă o mestecatura de néua și plòia. In 16—18 Mai se va aretă o mestecatura de néua și plòia. In anul acest'a economii potu avea cea mai buna speranța de o racolta manósa in privint'a cerealelor, pome-loru și a tutororū alimentelor. Semenaturile, prin udimea ploilor moderate au capatatu radecini multe și e celu mai invederatu prospect, ca și greutatea spicelor nu va lipsi de a umplea siurile cu grăne manose.

** (Rapiri.) intre Ciclov'a româna și Iladi'a s'a comisă locuitorilor din Iladi'a mai multe rapiri. Femeii unui papucariu s'a rapită peile cumpărate; unu barbatu s'a desbracatu pâna'n camisia, asiă incătu a mai morit de frig. Asemenea se afa, precum scrie „Altold“, in prejurulu Canisei turcesc, rapirile la ordinea dilei. Oficiatul nu arata nici o energie; personele cele mai prostiute se eliberădă cu chiasia. Pre preotulu din Törok. și Micsos lu amenintau lotrii cu morte, déca-nule va pune lângă biserică dōne banonete de căte o suta. Ce e mai originalu, adjunctul cantorului a fugit, și pre acest'a lu tinu ómenit de Rinaldu regiunei acestia.

** (O morire cu Norcoșe) In Rom'a, principatul Newiorc in Americ'a strangulata pre unu ucigasiv intr'unu modu deosebitu. De-lincuentul i dara sub forci clorofora de miroslu, și după ce se ameli delatura justicierule pa-menul de sub picioare, și asiă muri fără de celu mai putin semnu de durere, incetându in 12 minute și pulsula de a mai bate.

** (Un leopardu ca premiu jurnalisticu.) Jurnalele continentului gădescă, ca facu fôte multu, cându promtu abonantilor sei ca premiu Cărti, icone, cele francesă mai cu séma, orange și bombons! — Unu jurnal alu statelor n-rite americane promite Yankees'loru unu Leopardu domesticat, déca se va abona pre cinci ani. —

** In Pest'a se redica dove catedre pentru limb'a francesă și italiana cu căte 1000 fl. salariu. ** Tractatul intre Austro-Ungaria și Turci'a in privint'a oterilor din Transilvania e fôte favoritoriu, fiindu ca suditi din ambe pările au dreptu a posedé bonuri nemiscatōrie, cu atât e mai lesne cu arenzile și inchirierile locurilor, cu cari mai înainte erau atât de maltratati de auto-ritatile turcesc.

29—2

Concursu.

Spre ocuparea postului de profesor pentru prim'a clasa gimnasiile privata la înființandu gimnasiu român greco-orientale din Bradu, comi-tatul Zarandului, se scrie prin acést'a concursu pâna in 29 Ianuari a c. st. vechiu.

Cu acestu postu e impreubatu unu salariu de 400 fl. v. a și 50 fl. pentru cuartiru.

Doritorii de a competi la acestu postu au a-si tramite recursele loru subscrisului pâna la data susu insinuatu provediute:

1. cu atestatul de botezu și
2. cu atestatele de cvalificatiune despre stu-diiile percurse precum și atestatulu despre purtarea loru morale.

Bradu 28 Ianuari 1869.

Presedele comisionei scolare a înființandu lui gimnasiu român gr. or. in comit. Zarandului.